

ÇOCUKÇA BİR DİRENİŞ

Hâle SERT

Yokuş aşağı yürüyordu, biri ya da bir şey sanki onu arkasından itiyor, yuvarlamak istiyordu. Musa, çelimsiz bacaklarıyla yokuşa ve bu gizli güce karşı yere sağlam basıyor, kimi zaman hızlanarak koşuyor kimi zaman yan yan basıp yavaş yürüyerek direniyordu.

Ankara'nın gecekondulu mahallesi Şentepe, şen miydi bilinmez ama tepeler üzerine kuruluydu. Burada tepenin eteğindeki şehirden farklı kurallar işler ve işletilirdi. Rüzgârı ve yokuşu bol, delikanlıları vurdumduymaz, genç kızları ürkek, kadınları çilekeş ve çalışkandı. Kahvehanede ciğerlerini dumanla dolduranlarına inat, mermer tozunu yuta yuta hayatını kazanmaya çalışan erkekleri de yok değildi. Hepsinin ortak noktası, tepenin üstünde her daim asılı duran fakirlik bulutundan üzerlerine süzülen yoksulluktu.

Her barakaya, her eve, her dama hatta sokak aralarında yığım yığım duran çöplüğe bile sinen bir fakirlikti bu. Çöpün fakiri mi olur diye sormayın, zenginlerin ve fakirlerin çöpleri sınıf farkını korur. Burada parfüm şişeleri, yeni ayakkabı kutuları, yeni giysilerden koparılmış kâğıt etiketleri göremezsiniz. Boş deterjan kutularının, alışveriş poşetlerinin nitelikleri bile farklıdır. En bariz fark ise kendini yiyecek artıklarında gösterir. Mahallenin köpeklerinin eşelemeye zahmet etmedikleri...

Yokuşun bir kademe azaldığı düzlükte Yavuzların sokağının köşesine gelmişti. Son birkaç haftadır hemen hemen her gün aynı saatlerde burada buluşuyorlar, bütün gün fakirliğe, hayata ve geleceğe dair laflıyorlardı. Acıktıklarında esnaf lokantalarının önünde kedi gibi geziniyor, nihayetinde birinin insafından besleniyor, bir ağaç gölgesi, bir çeşme başı derken akşamı ediyorlardı. Muhabbet asıl kıvamını ise geceye sarktığına, yakılan ateşin ve ucuz sigaraların dumanı birbirine karıştığına buluyordu. Dumanın arasından beliren bir umuda sığınıyorlardı çoğu kez.

Musa elleri ceplerinde, omuzlarını düşürmüş bir hâlde, “N’apalım bugün?” diye sordu. “N’apcaz oğlum başka yol kalmadı, en iyi bildiğimiz işe geri döncez.” diye cevapladı Yavuz. Musa ne demek istediğini anladı, anladı anlamasına da, pek oralı olmadı.

Kimilerine göre kurnazca kimilerine göre ise çocukça bir yerinden tutuyordu hayatı.

“Abi valla da billa da geçen verdiği peynir bozuk çıktı, annem saymadığı lafi bırakmadı”, dediğinde Bakkal, Musa’nın yana açılmış ellerine, hinlik taşımayan gözlerine bakar, söyledikleri doğruysa da yalansa da çaresiz yeni bir peynir kalıbı sarıp tutuşturdu eline.

Tepenin eteğinden geçen dolmuşçularla tanış olmuştu. Üstüne vazife olmadığı hâlde, muavin gibi davranır, müşterilerin paralarını şoföre, para üstlerini müşterilere büyük bir nezaketle uzatır, bila bedel yaptığı yolculuğu bitip inerken de “Abi var mı başka bir emrin?” der, elini kolunu sallaya sallaya yoluna devam ederdi. Dolmuşçunun, bakkalın ve mahalle esnafının kızamadığı bir şey vardı Musa’da, sadece yetimliğinden gelmeyen bir şey.

Yavuz ısrar etti: “Babaannem dediği, ölümler bir ilkbaharda bir de sonbaharda artarmış. Şu sıralar çok gömüyorlar, ben her gün uzaktan izliyorum. Fırsat bu fırsat, başka çaremiz yok.”

Musa yüzünde kaygılı bir ifadeyle bir süre düşündü. O sabah da her sabahki gibi çok zor uyanmıştı. “Perdeyi açma, daha kaç kez diyeceğim, uyumak istiyorum!” diye bağırmıştı annesine, ergen sesiyle. Kalksa ne yapacaktı ki? Okuma yazmayı bile sökmeden güç bela yedinci sınıfa gelmişti. Okuyacağı, edeceği yoktu.

“Musa, kalk. Ben temizliğe gidiyorum. Üç beş kuruş kazanmadan gelme eve!” dediğinde annesi o, tek çaresi rüyalarına sığınmıştı yine. Doğan gün uykusuna ve rüyasına sızmasın diye yüzüne siper ettiği kolu, hafif hafif gülümseyen dudaklarını açıkta bırakıyordu. Nice sonra köpeğin havlamasıyla uyanmıştı.

Musa, düşünceli bakışlarını arkadaşına çevirdiğinde kararını vermişti. Uzaklardan kopup yüzüne konmuş bir keyifle, “Belki Messi kramponlarından alabilirim bugün toplayacağım parayla, rüyamda yeni kramponlarımı giymiş gol atıyordum.” dedi. Bir eli arkadaşının omzunda Karşıyaka Mezarlığı’na doğru yürümeye başladılar yokuş aşağı.

Öğleye yakın, birer ikişer defnedilecek cenazeler ve yakınları gelmeye başlamışlardı. İki kafadar ölümden, acıdan, hüzünden devşirecekleri mutluluğun peşinde gelenlerin etrafında dolanmaya başladılar. Yavuz tecrübeliydi. Ölü yakınlarından gönlü geniş ve cebi doluları anında gözüne kestiriyor, yanı başlarında bitiveriyordu. Mesele, defin ve sonrasında toprağa mı, gökyüzüne mi, sağına mı, soluna mı, ab-

lasının, annesinin, babasının, amcasının gözlerinin içine mi bakacağını bilemeyen gözleri yakalamaktaydı. Bir de acıyı en derininde yaşayanlar vardı; ağlamaktan şişmiş gözlerini açamayanlar. Onlara yaklaşmanın gereği yoktu.

Yavuz göz göze gelme oyununu oynayadursun, Musa elinde beş litrelik pet şişe, çeşmeyle taze mezarlar arasında mekik dokuyordu. Masumiyetle muzipliğin iç içe geçtiği hareli gözlerinin kimsenin gözlerini yakalamak gibi bir derdi yoktu. Kafasını mümkün olduğunca öne eğip hızlı hızlı çeşmeye gidiyor, bakışlarını topraktan fazla ayırmadan mezarları suluyordu.

O sıra, incecik belinden düştü düşecek pantolonunun cebindeki telefona mesaj sesi geldiğini duydu. Annesi, Musa'nın izini mahallede kolayca süremeyeceği çalışma günlerinde telefonunu ona bırakıyordu. Musa'nın zihnine mesajın kimden geldiğiyle ilgili bir merak düştü, yürüyüşünün ritmi bozuldu. Bu ses, onun ve onun gibiler için hâlâ çok heyecan vericiydi. Büyük mağazaların ya da bankaların müşteri ağına dâhil olmayanlar için bir mesaj sesi kalbin bilinmez bir umut için çarpan yanını titretebilirdi, ölesiye.

Musa çeşmeye giderken elini tam cebine attığı sırada Yavuz'un da uzaktan el kol işaretleriyle bir şey anlatmaya çalıştığını gördü. Merakı, korkuyla karışık bir hâl almaya başladı. "Allah kahretsin, bittik!" diye düşündü, birileri şikâyet filan etmişti muhtemelen. Tedirgin, yerinden çıktı çıkacak yüreğiyle mesajı açtı. "Mavilide para çok" yazıyordu. Yüreğinin tıptırtısı mesajı okuyunca diniverdi. Telefonu cebine koyup sağına soluna bakmadan yürümeye devam etti.

Musa'nın gediklisi mahallenin köpeği de gelmiş, yanından ayrılmıyordu. Musa ve bacaklarına dolanan köpeği mezarların can suyu için görevlendirilmiş gibiydiler. Beşiğine henüz bırakılmış bebekleri uyandırmaktan korkarcasına ayak uçlarında adımlarla oradan oraya koşturuyorlardı.

Musa elini açmasa da, sanki taze ölüler bu çocuğun elinden tutun diye fısıldıyordu. Musa başını kaldırmasa da cebinin dolduğunu hissediyordu.

"Bu parayla ne yapsam? Annem sabah çıkarken üç beş kuruş kazanmadan gelme, dedi. Ona versem? Amaan, annem de her gün aynı şeyi söylüyor!"

Güneşin yakıcılığı ikindiye doğru artmıştı. Musa çeşmeden su doldururken her seferinde ağzını musluğa dayıyor, kana kana içiyor, kafasını akan suyun altına eğiyor ve sonraki sefere kadar serinliği tenine yediriyordu. Başını öne eğik yürürken, baş parmakları ucundan çıktı çıkacak, iyice eprilmiş bez ayakkabılarından başka bir şey görmüyordu.

"Bu para kramponlara yetmez. Annem geçen bayramda almıştı ayakkabılarımı, yenisini alabilirim belki bugün. Yoksa anneme mi versem faturalar için. Ya da o ödesin işi ne!"

Musa çok bakamasa da, Yavuz'un hasılatının iyi olduğunu sezinliyordu. Böyle kalabalık böyle bereketli bir günde onun uzattığı el boş dönmezdi.

“Biz babamı gömdüğümüzde yağmur yağıyordu. İyi ki şimdi yağmıyor. Dedem amcam, annem, abim ve bir iki konu komşudan başka kimse yoktu. İntihar edenleri gömmeye pek gelen olmazmış.”

Akşama doğru mezarların başında ağlayanların ağlaması, sızlayanların da sızlaması bitmiş hafif bir rüzgâr esmeye başlamıştı. Peşinden cennetin mi cehennemin mi kokusunu getireceği belli olmayan bir rüzgâr.

Musa yorgunluktan eğri büğrü basan ayakları, güneşten kararmış suratı ve karnının acıktığını bildiği köpeğiyle Yavuz'u bulmuş, mezarlıktan dışarı yürümeye başlamışlardı.

Yavuz şişkin ceplerinden memnun, “N'apalım oğlum?” diye sordu. Musa, “Sen rahatsız tabii, baban başında” diyerek söze başlamışken, “Senin de çok umurundaydı” deyip lafını kesti Yavuz. “Hadi dır dır edip durma da keyfimize bakalım.”

Musa ceplerini yokladı, önce ayakkabılarına sonra da arkasını dönüp kısık gözlerle tepeye şöyle bir baktı. Batan güneş Şentepe'nin pencerelerini kızıl aynalara çevirmişti. Aynalarda kaşlarını çatan güneş mi yoksa annesi miydi bilemedi. Önüne döndü ve “Hadi gel, en kralından bir yemek yiyelim lokantada” dedi, kikirdeyerek.